

မောက်မျိုးစိတ်များကို ဓါတ်ပုံရိုက်ကူးရာတွင် လိုက်နာသင့်သော အခြေခံအချက်အလက်များ

Siân Waters, Joanna M Setchell, Laëtitia Maréchal, Felicity Oram, Janette Wallis & Susan M Cheyne

With contributions from: Brooke Aldrich, Sherrie Alexander, Liana Chua, Tara Clarke, Malene Friis Hansen, Carolyn Jost-Robinson, Kimberley Hockings, Marni LaFleur, Lucy Radford, Erin Riley, Amanda Webber

နိဒါန်း

ဓာတ်ပုံ သို့မဟုတ် ဗီဒီယို (နောက်ပိုင်းတွင် ပုံဟုသာ အသုံးပြုသွားပါမည်) များသည် မျောက်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးတွင် လူသန်းပေါင်းများစွာ၏ အာရုံ စူးစိုက်မှုကို ရရှိစေပါသည်။ သို့သော် ဓာတ်ပုံတွင်ဖော်ပြထားသည့် ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာသည် ဓါတ်ပုံနှင့် မသင့်လျော်ခြင်း၊ တိကျ ရေရာမှုမရှိခြင်း စသည့်အချက်များပေါ်တွင် မူတည်၍ မှားယွင်းတဲ့ ကောက်ချက်ချ မှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့မှားယွင်း ကောက်ချက်ချမှုများသည် မျောက်မျိုး စိတ်များထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများပေါ်တွင် မလိုလားအပ်သည့် မကောင်းသော အကျိုးဆက်များကို ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်ပါသည်။(Aldrich2018;Wallis 2018; Norconk et al.2019). တိကျမှန်ကန်တဲ့ အကြောင်း အရာမပါဝင်တဲ့ ဓါတ်ပုံများ၊ ဗီဒီယိုများ အွန်လိုင်း လူမှုကွန်ယက် တွင်ပျံ့နှံ့ခြင်းမှာ သတိထား ရမယ့် အချက်ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံပေါင်းများစွာ၌ မျောက်မျိုးစိတ်များအား တရားမဝင်ဖမ်းဆီး၍ ခရီးသွားလုပ်ငန်းများ၌ စီးပွားဖြစ် ဓါတ်ပုံတွဲရိုက်ရန် အသုံးပြုမှုများရှိနေပါသည်။ (Osterberg & Nekaris 2015; LaFleur et al. 2019; Norconk et al.2019) အကောင်ပေါက်အရွယ်လေးများကို စီးပွားဖြစ်ဓါတ်ပုံတွဲရိုက်ရန်အတွက် အသုံးပြု၍ အရွယ်ရောက်ပြီး အကောင်ကြီးများကို သတ်ဖြတ်မှုများလည်းရှိပါသည်။ မျောက်များ၏ သွား/ အစွယ် တွေကို မကိုက်အောင် ဖယ်ရှားထားတာတွေ ရှိပါသည်။ ပုံတွေထဲ ၌မျောက်များ စိတ်ကျဉ်းကျပ်နေမှုကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ အနေဖြင့် ညဘက်၌ အစာရှာထွက်သည့်မျောက်မောင်းမ ကဲ့သို့သောအကောင်တွေများသည်စီးပွားဖြစ် အနေဖြင့်ဓာတ်ပုံရိုက်ယူတဲ့အခါတွင် နေ အလင်းရောင် နှင့် ကင်မရာမီး ထိတွေ့မှုများကို မခံနိုင်တာရှိပါသည်။ (Nekaris et al.2015). ခရီးသွား အချို့ နှင့် နိုင်ငံသားအချို့သည် ဤကဲ့သို့မျောက်များအား အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန် အနေဖြင့်(သို့) ကယ်တင်လို သောစိတ်ဖြင့် ဝယ်ယူမှုများရှိပါသည်။ (Bergin et al.2019; Osterberg & Nekaris 2015; Lafleur pers.obs; Setchell pers.obs.) ထို့အပြင် တောကောင်အချို့ရဲ့ ပေါက်ဖွားရာဒေသ နိုင်ငံ သာမက သူတို့ မပေါက်ဖွားရာနိုင်ငံများ၌ပါ မျောက်ဝံများအပါအဝင် ရှားပါးတောင်ကောင်များ ကို စီးပွားဖြစ် ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရန် အတွက် တရားမဝင် မျိုးဖောက်သည့်စီးပွားရေးများ လုပ်ကိုင်သည်များ တွေ့ရပါသည်။ (Aldrich 2018). ယခုကဲ့သို့စီးပွားဖြစ် အတွက်မွေးထားသည့် တိရစ္ဆာန်များ အကောင် ကြီးလာခြင်း (သို့) အန္တရာယ် ကင်းစွာ ထိန်းချုပ်ရန်ခက်ခဲလာသည့် အခါတွင် သတ်ပစ်ခြင်း (သို့မဟုတ်)

ပိတ်လှောင်ထားခြင်းများရှိပါသည်။ ဤတိရစ္ဆာန်တွေသည်များသောအားဖြင့် အနေ အစားဆင်းရဲသည့် အခြေနေမှာရှိပြီး လူတွေကလည်း သတိမထားမိခြင်း (သို့) လစ်လျူရှုခြင်း တွေရှိပါသည်။

(Agoramoorthy & Hsu 2005; Reuter & Schaefer 2016)

မျောက်မျိုးစိတ်များ အကြောင်းနားလည်ပြီး အနီးကပ်ထိတွေ့ခွင့်ရှိသည့် ပညာရှင်များ၊ မျောက်မျိုး စိတ်များလေ့လာသူ ကျောင်းသား/သူများ ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် အကြောင်းလေ့လာသူများ ၊ တိရစ္ဆာန်ရုံများရှိတိရစ္ဆာန်စောင့်ရှောက်သူ နှင့် လုပ်အားပေးများ ၊ ဘေးမဲ့ တော နှင့် ကယ်ဆယ်ရေးစခန်းများ၊ အစိုးရ ဝန်ထမ်းများ နှင့် ဧည့်လမ်းညွှန်များ (နောက်ပိုင်းတွင် ဖြန့်ဝေ သူဟုအသုံးပြုသွားပါမည်) သည် မျောက်မျိုးစိတ်များအကြောင်း မှန်ကန်သည့် သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေရာ တွင် အရေးကြီးသည့် နေရာ၌ပါဝင်ပါသည်။ လူ့ဒါန်းရှင်များ ၊ နာမည်ကြီး တောရိုင်းသဘာဝ အစီစဉ်တင်ဆက်သူများ ၊ ရုပ်ရှင် နှင့် တီဗီ သရုပ်ဆောင်များ ၊ အစိုးရ အရာရှိများ နှင့် သတင်းရိုက်ကူး ထုတ်လုပ်သူများ သည်လည်း စံပြအနေဖြင့် မျောက်မျိုးစိတ်များကို သင့်တော်သော အပြုအမူ များနှင့် အလေးထား ဆက်ဆံသင့်ပါသည်။ အချုပ်အနေဖြင့်ဆိုရသော် မျောက်မျိုးစိတ်များ အကြောင်း မှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေရာတွင် အရေးကြီးသည်မှာ ဖြန့်ဝေသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်ထက် သတင်းအချက်အလက်ကို ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် ဘယ်လိုသဘောပေါက် နားလည်ခြင်း ပေါ် ပိုမူတည် ပါသည်။

အဆိုပါ အကြောင်းအရာများကြောင့် အထက်ပါ သတင်းဖြန့်ဝေသူများ အနေဖြင့် မျောက်မျိုးစိတ်များ၏ အနီးကပ်ပုံ များ အသုံးပြုခြင်း (သို့) မျောက်များအား ပွေဖက်ကိုင်တွယ်ခြင်း စသည်တို့ကို သတိဖြင့် သင့်လျော်စွာ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် မျောက်မျိုးစိတ်များ၏ဓါတ်ပုံများ ကြောင့် ၎င်းတို့အန္တရာယ်ရှိလာနိုင်ခြင်းများ ၊ ၎င်းတို့၏ ကောင်းကျိုးနှင့် ကာကွယ်ထိမ်းသိမ်းရေးတွင် ဆိုးကျိုး ဖြစ်လာနိုင်ခြေများသော ကိစ္စရပ်များကိုလျော့ချနိုင်ရန်အတွက် အခြေခံစည်းစနစ်များကို ထုတ်ပြန် ထားပါသည်။

မျောက်များနှင့် လူများ အနီးကပ် ထိတွေ့မှု ဓာတ်ပုံများ၏ပြဿနာ

မျောက်များနှင့် လူများ အနီးကပ်ဓာတ်ပုံများသည် လူထုရဲ့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအပေါ် သဘောအထင်အမြင်လွဲမှားမှုများဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

အွန်လိုင်းကွန်ယက်၌ လူများနှင့် မျောက်များ အနီးကပ် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု ပုံများဟာ ၎င်းတိရစ္ဆာန်များအပေါ်မှာရှိသည့် လူထု၏ အတွေးအမြင်များပေါ်တွင် မှားယွင်းသည့်သက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ (Ross et al.2011; Nekaris et al.2013; alrighty et al.2015; Clarke et al.2019) မျောက်များကို အနီးကပ်ကိုင်တွယ်ပုံများ (သို့) ပွေဖက်ထားသောပုံများသည် ၎င်းတိရစ္ဆာန်တွေ နဲ့ ထိတွေ့ခြင်းသည် အန္တရာယ်မရှိခြင်း ၊ အနီးကပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းအားဖြင့် လူ (သို့မဟုတ်) တိရစ္ဆာန်များ အတွက်ပါ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်မှုမရှိခြင်း နှင့် ၎င်းတို့ကို အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်အဖြစ် မွေးမြူနိုင်ခြင်း စသည့်လွဲမှားသော အမြင်များကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အပြုအမူများသည် အထူးသဖြင့် မျောက်များပေါက်ဖွားရာနိုင်ငံရှိ လူများ၏မျောက်မျိုးစိတ်များ အပေါ် ဖျော်ဖြေမှု အရင်းအမြစ်တစ်ခုအနေဖြင့်ထင်မြင်သွားစေနိုင်ပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့၏ဇီဝဗေဒ ကွဲပြားခြားနားမှုတန်ဖိုးများနှင့် အသက်ရှင် နေထိုင်မှုအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်စေနိုင်ပြီး ၎င်းတို့အား ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သူများ၏ ကြိုးစားမှုများကိုပါ အကျိုးမရှိဖြစ်စေပါသည်။ (Ross et al.2008; Schroeffer et al.2011;Leighty et al.2015;Morrow et al.2017;Aldrich 2018)

မျောက်များ နှင့် လူများ အနီးကပ်ထိတွေ့မှုဓာတ်ပုံများသည် လူမှုအသိုင်းဝိုင်းအလိုက် မတူညီသည့် အနက် အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုမှုများဖြစ်စေနိုင်ခြင်း

အချို့သော လူနေမှု အသိုင်းအဝိုင်းများတွင် သဘာဝတရားနှင့် ကွဲထွက်၍ တည်ရှိနေပြီး “လူသားများ” နှင့် “သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်” (သို့)တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ကြား ခြားနားမှု ကို သေချာခွဲခြားထားပါသည်။ သို့သော် တချို့သောလူများ အထူးသဖြင့် တိရစ္ဆာန်များ ကျက်စားရာဒေသရှိ လူများသည် မျောက်များအား “တောရိုင်း” တိရစ္ဆာန်များအဖြစ်မမြင်တော့ခြင်း များရှိပါသည်။ (Aldrich 2018) လူများနှင့် မျောက်များကြား အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုနှင့် ပတ်သတ်မှုများကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် ကွဲပြားခြားနားမှုများ ရှိမည်ကို မျှော်လင့်ထားနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် မြို့ပြတွင် နေထိုင်သူ နှင့် ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများကြားတွင် မျောက်များ အပေါ် တွင် မတူညီသော အမြင်များရှိပါသည်။(Franquesa Soler & Serio Silva 2017 ; Ceballos- Mango & Chivers 2010)

ထိုကဲ့သို့ အမြင်မတူညီမှုများကြောင့် ဓါတ်ပုံများမှ တစ်ဆင့်ကျွန်ုပ်တို့ ပေးချင်သော သတင်းစကား များသည် နေထိုင်ရာ ဒေသ၊ ဓလေ့ပေါ်မူတည်၍ တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ထင်မြင် ယူဆမှုကွဲပြား မှုရှိနိုင်သည်။

ဖြန့်ဝေသူနှင့် မျောက်များတွဲရှိထားသော ဓါတ်ပုံများကြောင့် အများပြည်သူများအနေဖြင့် မျောက်မျိုးများကို အနီးကပ်ရှိထားသောပုံများ ရယူလိုမှုများဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြင်း

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သော နေရာများ၌ တိရစ္ဆာန် ဆရာဝန်များ ၊ စောင့်ရှောက်သူများ ၊ တောတွင်းတိရစ္ဆာန် အစီစဉ်တင်ဆက်သူများ၊ အနုပညာရှင်များ ၊ လုပ်အားပေးသူများနှင့် ခရီးသွားဧည့်သည်များ၏ မျောက်များနှင့် ပွေဖက်ပုံများ၊ အစားကျွေးနေသည့်ပုံများသည် သာမန် အများပြည်သူများအား ထိုကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ရန် တွန်းအားပေးနေသလို ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မျောက်မျိုး စိတ်များ အပါအဝင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် ထိုသူတို့ကြား အတားဆီးမရှိ ထိတွေ့ကိုင်တွယ် ဓာတ်ပုံရိုက်ခြင်း၊ ဓါတ်ပုံများဖြန့်ဝေခြင်းများသည် လူများ၏ ခရီးသွားအတွေ့အကြုံအသစ်များကို ၎င်းပတ်ဝန်းကျင်မှ အတည်ပြုမှုအားပေးမှုရယူရန်အတွက် လုပ်ဆောင်လာသော လူကြိုက်များသည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်နေပါသည်။ (Shutt 2014) ထိုကဲ့သို့သော လူသားများနှင့်ပရိုင်းမိတ် အနီးကပ် ထိတွေ့ဆက်ဆံ နေမှု ဓါတ်ပုံများသည်တိရစ္ဆာန်ကယ်ဆယ်ရေးစခန်းများ ၊ ဘေးမဲ့တောများ ၊ NGOs နှင့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ ၊ ဒေသတွင်း တရားမဝင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဖမ်းဆီးမှု ဟန့်တားခြင်း လုပ်ငန်းများ ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအား အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်အဖြစ်ထားရှိမှု တားဆီးခြင်း လုပ်ငန်းများ နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သူများ၏ ပေးချင်သော သတင်းများအား ဖြန့်ဝေမှု များတွင် လျော့တွက်သလို ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် မျောက်မျိုးစိတ်လေ့လာသူများ မျောက်များအပေါ် ဂရုစိုက်ပြနေသော ဓါတ်ပုံများသည် ရပ်ရွာတွင်းရှိ အချို့သော လူများ၏ ထင်မြင်ချက် ဖြစ်သည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်စောင့်ရှောက်သူများသည် လူများထက် တိရစ္ဆာန်များအပေါ် ပိုမိုဂရုစိုက်သည် ဟူသော အချက်ကို ပိုမိုဆိုးရွားစေပါသည် ။ (Meijaard & Sheil 2008; Waters et al.2018)

နိဂုံး

လူများသည် မျောက်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် အသက်အန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးတို့အား ဂရုပြုလာသည်နှင့် အတူ ကျွန်ုပ် တို့နှင့်မျောက်များ၏အနီးကပ် ဓာတ်ပုံများအား လူအများကြား ဖြန့်ဝေမှုတွင် တိုက်ရိုက် ဖြစ်စေ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခြင်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရန်လို လာပါသည်။ (Wallis2018)

လူသိများသော မီဒီယာများတွင် လူများနှင့် မျောက်များ၏ပုံများသည် မျောက်မျိုးစိတ်များ အပေါ်တွင် လူအများ၏သင့်လျော်မှန်ကန်သော ယူဆချက်ကို လျော့ကျစေခြင်း၊ မတူညီသည့် ရိုးရာဓလေ့များအကြား အထင်မှားမှုများ ဖြစ်နိုင်ချေများလာခြင်း၊ မျောက်များနှင့် လူများကြားမသင့်လျော်တဲ့ ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ ပိုမိုလာခြင်းကြောင့် မျောက်မျိုးစိတ်များ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ၎င်းတို့ နေ့စဉ်ဘဝသာယာရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ အားလျော့ကျစေခြင်း၊ မည့်သည်အကြောင်း အရာခေါင်းစဉ် အောက်တွင်ဖြစ်စေ မျောက်မျိုးစိတ်များ၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ကြိုးစားအားထုတ်မှုများ လျော့နည်းခြင်းများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းဓာတ်ပုံများဖြန့်ဝေခြင်းကြောင့် ကောင်းကျိုးထက် ဆိုးကျိုးက ပိုများနိုင်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မျိုးသုန်းပျောက်ကွယ်နိုင်သော အကျပ်တည်းကို သိရှိ၍ ကြိုတင်ကာကွယ်မှု စည်းမျဉ်းများကို ကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အလွယ်ပြောရမည် ဆိုလျှင် မျောက်မျိုးစိတ်များအတွက် တာဝန်ရှိသော သတင်းဖြန့်ဝေသူဆိုသည်မှာ လူမှုကွန်ရက်များတွင် ပြချင်သော အကြောင်းအရာမှ အလွယ်တကူ ကွဲထွက်၍ အမြင်လွဲမှားအခြားအဓိပ္ပါယ်ရောက်နိုင်သော မိမိတို့ နှင့်မျောက်များ၏ အနီးကပ်ပုံများ ကို မတင်ရန် တာဝန်ရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတွင် သင်ကြားသူများ ၊ အစည်းအဝေးများတွင် တင်ပြသူများ ၊ မီဒီယာတွင် အလုပ်လုပ်သော သူများနှင့် မျောက်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့်ပတ်သတ်၍ အသိပညာပေးသူများပါဝင်သည်။ မျောက်မျိုးစိတ်များ နှင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်သူတိုင်း နှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မျောက်မျိုးစိတ်များနှင့် ပတ်သတ်၍ အများပြည်သူကြားတွင် လူသိများသော သူများသည် လူအများ၏ အမြင်ကိုလွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိခြင်းကြောင့် ပိုသတိထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

မျောက်ဓာတ်ပုံများ မှ တစ်ဆင့် မျောက်မျိုးစိတ်များအတွက် ဖြစ်လာနိုင်ခြေရှိသော ဆိုးကျိုးများကို လျော့ကျစေနိုင်ခြင်း၊ ၎င်းတို့သဘာဝအလျောက် နေထိုင်ရာဒေသနှင့်သုတေသန ပြုလုပ်ရာနေရာ

တို့၌ ၎င်းတို့အသက်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး များအတွက် အောက်ပါ လမ်းညွှန်ချက်များကိုချမှတ်ထားပါသည်။

မျောက်များ၏ဓါတ်ပုံများအတွက် တာဝန်ယူမှုအပေါ် အကောင်းဆုံး လမ်းညွှန်ချက်များ

- သင့် နှင့်/ သို့မဟုတ် သင့် အဖွဲ့အစည်းတွင် ဓါတ်ပုံဖြန့်ဝေမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းများအား ဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းသားများ နှင့် စေတနာ့ ဝန်ထမ်းများအား သိရှိအောင် မျှဝေထားရပါမည်။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ဈေးကွက်ရှာဖွေရေးနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဌာန များ သာမက လူမှုဆက်ဆံရေးစေတနာ့ဝန်ထမ်း များ အပါအဝင် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း သက်ဆိုင်သည့် မည်သည့်နေရာတွင်မဆို အဆိုပါ စည်းမျဉ်းများအား သိရှိစေရန်လိုအပ်ပါသည်။
- ၎င်းတို့၏ ဓါတ်ပုံအသုံးချမှုများ အပေါ်တွင် ထိန်းချုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိသော သူများ ၊ ဥပမာ ပြည်သူလူထုကြားတွင် အချိန်အတော်ကြာ နာမည်ရှိသော တစ်ဦးတစ်ယောက် အနေဖြင့် မူလဓါတ်ပုံသည် အဘယ်ကြောင့်ပြသနာရှိနေသည်ကို ရှင်းပြပြီး အခြားသော ပုံများကို အစားထိုးအသုံးပြုရန် တင်ပြခြင်း ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် လက်ရှိ အခြေအနေကို လူအများသိအောင် သတင်းစာရှင်းတန်းပြုလုပ်ရန် အခွင့်အရေးလည်း ရှိပါသည်။
- သင်ကိုယ်တိုင် /သို့ သင့်အဖွဲ့အစည်း၏ ဝက်ဘ်ဆိုက် ၊ စာအုပ်ထုတ်ဝေမှုများ ၊ အစီအစဉ်များ ၊ တင်ဆက်မှုများ နှင့် လမ်းညွှန်ပါရှိသည့် ခရီးစဉ်များတွင် မျောက်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် အသက်အန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး တို့အတွက် မျောက်မျိုးစိတ်များနှင့် လူများနီးကပ်စွာ ရိုက်ကူးထားသော ပုံရိပ်များမှတစ်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ပြသနာများကို ရှင်းပြခြင်းဖြင့် အသိပညာပေးခြင်းများကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။
- သက်ဆိုင်သည့်နေရာများတွင် လုပ်ဆောင်သင့်သော စံပြုအပြုမှုအနေဖြင့် အတွင်းအနီးကပ် ထက် အတားအဆီးရှိသောနေရာတွင်ထားရှိသော မျောက်များ (ချွင်းချက် - မျောက်များအား ပိတ်လှောင်ထားခြင်းမဟုတ်ပဲ အတားအဆီးတစ်ခုဖြင့် လွတ်လပ်စွာ သွားလာကျက် စားခွင့်ပြု ထားသောနေရာ) နှင့် အပြင်ဘက်မှနေ၍ ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးစေခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

- မျောက်များ သူ့စောင့်ရှောက်သူ၏လက်ထဲတွင်ရှိသော ဓါတ်ပုံများအား ထုတ်စေမှုမပြုလုပ်ရပါ။ ၎င်း ဓါတ်ပုံများ အစား မျောက်တစ်ကောင်တည်းပုံများ သို့ အခြားသော မျောက်များနှင့် ရှိနေပုံများဖြင့် အစားထိုးပါ။
- သင့်လျော်သော PPE (တစ်ကိုယ်ရည်သုံး ကာကွယ်မှု ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ) ဝတ်ဆင်ထားသည့် ပုံမှလွဲ၍ မျောက်များအားသူ၏ စောင့်ရှောက်သူများ၊ စေတနာ့ဝန်ထမ်းများ (သို့) လူ့ဒါန်းသူများ နှင့် အစာကျွေးနေပုံများ၊ ဆော့ကစားနေသော ဓါတ်ပုံများ ဖြန့်ဝေခြင်း မပြုလုပ်ရပါ။
- အများသိစေရန် တင်ထားသောပုံများတွင် လူနှင့် မျောက်အကြား တွင်တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အကွာအဝေး အနည်းဆုံး ၇ မီတာ/ ၂၃ ပေ ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။
- ပရိုမီတိုဗေဒ (Primateology) ကို မိမိ၏အလုပ်အကိုင်တစ်ခု အနေဖြင့်ပြသရာတွင် ရုပ်ပုံများ၌ မျက်နှာဖုံး ၊ အဝေးကြည့်မှန်ပြောင်း ၊ မှတ်စုစာအုပ် သို့မဟုတ် အလားတူ ကိရိယာများကို ပုံထဲတွင် ထည့်သွင်း၍ အကြောင်းအရာကို ရှင်းပြရန် လိုအပ်ပါသည်။

References

Agoramoorthy G & Hsu MJ. 2005. Use of nonhuman primates in entertainment in Southeast Asia. *Journal of Applied Animal Welfare Science* 8:141-149.

Aldrich BC. 2018. The use of primate actors in feature films 1990-2013. *Anthrozoos* 31:5-21.

Bergin D, Atoussi S & Waters S. 2018. Online trade of Barbary macaques *Macaca sylvanus* in Morocco and Algeria. *Biodiversity*

and Conservation 27:531-534.

Ceballos-Mago N & Chivers DJ. 2010. Local knowledge and perceptions of pet primates and wild Margarita capuchins on Isla de

Margarita and Isla de Coche in Venezuela. *Endangered Species Research* 13:63-72.

Clarke TA, Reuter KE, LaFleur M & Schaefer MS. 2019. A viral video and pet lemurs on Twitter. *PLoS ONE* 14(1): e0208577. Franquesa-Soler M & Serio-Silva JC. 2017. Through the eyes of children: Drawings as an evaluation tool for children's understanding

about Endangered Mexican primates. *American Journal of Primatology* 79: DOI.10.1002/ajp.22723.

LaFleur M, Clarke TA, Reuter KE, Schaefer MS & terHorst C. 2019. Illegal trade of wild-captured *Lemur catta* within Madagascar.

Folia Primatologica 90:199-214.

Leighty KA, Valuska AJ, Grand AP, Bettinger TL, Mellen JD, Ross SR, Boyle P & Ogden JJ. 2015. Impact of visual context on public

perceptions of non-human primate performers. *PLoS ONE* e0118487.

Morrow KS, Jameson KA & Trinidad JS. 2017. Primates in film. In *The International Encyclopaedia of Primatology* (eds M Bezanson,

KC MacKinnon, E Riley, CJ Campbell, KAI Nekaris, A Estrada, AF Di Fiore, S Ross, LE Jones-Engel, B Thierry, RW Sussman,

C Sanz, J Loudon, S Elton & A Fuentes). DOI:10.1002/9781119179313.wbprim0350

Meijaard E & Sheil D. 2008. Cuddly animals don't persuade poor people to back conservation. *Nature* 454:159. <https://www.nature.com/articles/454159b.pdf>

Nekaris KAI, Musing L, Vazquez AG & Donati G. 2015. Is tickling torture? Assessing welfare towards slow lorises (*Nycticebus* spp.)

within Web 2.0 videos. *Folia Primatologica* 86:534-51.

Nekaris KAI, Campbell N, Coggins TG, Rode EJ, Nijman V. 2013. Tickled to death analysing public perceptions of "cute" videos

of threatened species (slow lorises – *Nycticebus* spp.) on Web 2.0 sites. *PLoS ONE* 8(7):e69215.

Norconk MA, Atsalis S, Tully, G, Santillan AM, Waters S, Knott CD, Ross SR, Shanee S & Stiles D. 2020. Reducing the primate pet

trade: Actions for primatologists. *American Journal of Primatology* DOI.org/10.1002/ajp.23079.

Osterberg P & Nekaris KAI. 2015. The use of animals as photo props to attract tourists in Thailand: A case study of the slow loris

(*Nycticebus* spp.). *Traffic Bulletin* 27:13-18.

Reuter KE & Schaefer MS. 2016. Captive conditions of pet lemurs in Madagascar. *Folia Primatologica* 87:48-63.

Ross SR, Lukas KE, Lonsdorf EV, Stoinski TS, Hare B, Shumaker R & Goodall J. 2008. Inappropriate use and portrayal of

chimpanzees. *Science* 319:1487 DOI 10.1126/science.1154490.

Ross SR, Vreeman VM, Lonsdorf EV. 2011. Specific image characteristics influence attitudes about chimpanzee conservation and

use as pets. *PLoS ONE* 6:e22050.

Schroepfer KK, Rosati AG, Chartrand T & Hare B. 2011. Use of "entertainment" chimpanzees in commercials distorts public

perception regarding their conservation status. *PLoS ONE* 6:e26048.

Shutt K. 2014. An interdisciplinary risk assessment of gorilla ecotourism. PhD, Durham University. Available at <http://etheses.dur.ac.uk/10586/>

Wallis J. 2018. The role of tourism in securing a sustainable existence for primates. In *Primatology, Biocultural Diversity and*

Sustainable Development in Tropical Forests. UNESCO.

Waters S, Watson T, Bell S & Setchell JM. 2018. Communicating for conservation: circumventing conflict with communities over

domestic dog ownership, North Morocco. *European journal of Wildlife Research* 64:69 doi: 10.1007/s10344-018-1230-x.

ကျေးဇူးတင်ရှိခြင်း

အထက်ပါ လမ်းညွှန်ချက်များကို ဖော်ဆောင်ရာ၌ Siân Water's ၏အခန်းကဏ္ဍ ကို ထောက်ပံ့ ပေးသော နယ်သာလန် နိုင်ငံ Ouweland Zoo foundation သို့ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိပါသည်။ဂရပ်ဖစ် အတွက်ကူညီပေးသော မလေးရှားနိုင်ငံမှ Pravind Seagrams, UMS/ Pongo Alliance, Sabah နှင့် layout အတွက် Janette Wallis တို့အားကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ PSG အလုပ်အမှုဆောင်ကောင်စီဝင်များ နှင့် Arcus Foundation မှ Linda May တို့၏အစောပိုင်း လမ်းညွှန်ချက်များအပေါ် မှတ်ချက်ပေးမှုတို့အား ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။Laëtitia Marechal အနေဖြင့် ဗြိတိန်ရှိ လင်ကွန်းတက္ကသိုက် ၏ Barbary Macque စီမံကိန်း နှင့် မော်ရိုကိုရှိ Ifrane အမျိုးသားဥယျာဉ်တို့ အားကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ပိုမိုသိရှိလိုပါက - www.human-primate-interactions.org တွင်ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။